

DOOR JOOST WAKKA

Leonique Niessen, Nictiz: 'Digitalisering in zorg vereist samenwerking'

Sinds 1 januari 2021 is Leonique Niessen directeur-bestuurder van Nictiz, een functie die zij sinds september 2019 al op interim-basis vervulde. Niessen voorziet een duidelijke opgave en positie de komende jaren voor de kennisorganisatie, zoals het vergroten van het gebruik van standaarden, innovatie en het verhogen van het totale kennisniveau over digitale gegevensuitwisseling in de zorg. Uitdagingen zoals schaarste aan kennis, capaciteit en middelen maken samenwerking cruciaal. "We moeten elkaar niet beconcurreren, maar kijken waar we elkaar kunnen versterken."

Leonique Niessen kijkt positief terug op haar eerste jaar als directeur-bestuurder. Een aantal belangrijke veranderingen is doorgevoerd omdat de focus is veranderd. Het gaat nu veel meer om het gebruik van standaarden. Voorheen was Nictiz nauwelijks betrokken bij de toepassing van standaarden in de praktijk, omdat dit niet van de kennisorganisatie werd gevraagd.

"Met de roep vanuit de Kamer, de hernomen regie van VWS op gegevensuitwisseling en

de coronacrisis, ligt die vraag nu wel bij ons. Werken de informatiestandaarden ook, zijn ze toepasbaar in de praktijk? Het afgelopen jaar zijn we daar druk mee bezig geweest. We willen betrokken zijn bij eerste implementaties en pilots om te leren hoe de standaarden in de praktijk werken."

Wat betekende dat voor Nictiz zelf?
"Er was een herdefiniëring van onze rollen nodig. Binnen onze kerntaak als ontwikkelaar

en beheerder van informatiestandaarden bekleden we steeds meer de rol van hoeder. Daarmee bedoel ik dat Nictiz zich verantwoordelijk voelt voor de samenhang tussen standaarden, de aansluiting op het landelijk beleid en de eenheid van taal en techniek. En tegenwoordig ook steeds meer voor de eenheid van toepassing. Als in 2021 de Wegiz (Wet elektronische gegevensuitwisseling in de zorg, red.) wordt aangenomen, zal Nictiz naar verwachting de beheerrol krijgen voor het stelsel

van standaarden. Daar bereiden wij ons nu op voor in onze processen. Transparantie en voorstelbaarheid zijn daarbij belangrijk."

"Nictiz is een kennisorganisatie. Er is veel kennis over digitale informatie-uitwisseling, we zijn internationaal actief en bekleden een onafhankelijke expertpositie tussen de partijen. Vanuit het belang van een duurzaam informatiestelsel voelen we ons verplicht deze kennis transparant en toegankelijk te maken, te verspreiden en door te ontwikkelen. Deze twee rollen en onze maatschappelijke verantwoordelijkheid voor een duurzaam stelsel, maken dat we aan tafel willen zitten bij de grote landelijke programma's."

Heeft de coronacrisis jullie werkzaamheden beïnvloed het afgelopen jaar?

"Waar sommige projecten bleven liggen of zijn vertraagd, gaan andere projecten juist sneller. Zoals het implementatieproject *Met Spoed Beschikbaar*². Dit stond niet in ons werkplan voor 2020, maar inmiddels zijn we samen met VZVZ opdrachtnemer voor de implementatie. Ook hebben we bijgedragen aan de vertaling van corona-gerelateerde termen in SNOMED. Dit is van evident belang voor registratie en onderzoek en onderschrijft de waarde van Eenheid van taal. Ook de ontwikkeling van de zib 'Vaccinatie' (zie kader hieronder, 3e alinea, red.) raakte door corona in een stroomversnelling. In het algemeen is er veel meer aandacht voor digitalisering in de zorg en ook dat is van invloed op ons werk."

Waarop ligt de focus in 2021?

"Een van de prioriteiten is het gebruik en het

verder organiseren van participatie van gebruikers, bij de ontwikkeling en toepassing van informatiestandaarden. Van zorgaanbieders én leveranciers. Door feedback bij kwalificaties, aan tafel zitten bij eerste implementaties en de inzet van onze nieuwe implementatietool Amigo! (zie ICT&health 6, 2020, red.) leveren we een bijdrage aan betere en snellere implementaties. Innovatie is bij ons een doorlopend en noodzakelijk proces. Zo kijken we naar de impact van ontwikkelingen als AI en Personal Health Train. We blijven zoeken naar andere manieren van ontwikkelen en opschalen. Is hier een rol voor zorginstellingen zelf? Moeten we nog meer modulair denken?"

"Tot slot zie ik kennis delen als belangrijke taak. Het is onze ambitie het totale kennisniveau over digitale gegevensuitwisseling in de zorg in Nederland naar een hoger plan te tillen. Daarvoor hebben we onder andere de Nictiz Academy opgericht, waarin we kennismodules ontwikkelen. Voor onze eigen medewerkers maar ook voor, en in samenwerking met, partners zoals NEN, ZiN, NZA, IGJ en VWS. Ook willen we onze kennisbank van terminologie, zibs en informatiestandaarden inzetten als nationaal kenniscentrum. De realisatie van een nationale terminologieserver waarin de verschillende terminologiestelsels worden samengebracht, is een mooi voorbeeld."

Wat zie je als de grootste uitdaging (voor Nictiz) de komende jaren?

"De opvang van de groeiende vraag naar en behoefte aan expertise en capaciteit. Deze opgave waar we in de zorg samen voor staan, is groot en complex en kan niet door één or-

ganisatie worden opgelost. Samenwerking is cruciaal omdat kennis, capaciteit en middelen schaars zijn, terwijl er zoveel moet gebeuren. We moeten elkaar dus niet beconcurreren, maar kijken waar we elkaar kunnen versterken, van elkaar kunnen leren en met elkaar kunnen samenwerken." ■

Referenties

1. Met spoed beschikbaar faciliteert digitale gegevensuitwisseling in de acute zorg. Dit ondersteunt zorgverleners in hun werk, waardoor de patiënt sneller de juiste zorg ontvangt. De landelijke branche- en beroepsorganisaties van de spoedzorgaanbieders hebben afgesproken dat gegevensuitwisseling tussen huisarts, huisartsenpost, ambulancedienst en spoedeisende hulp in 2023 in Nederland gerealiseerd moet zijn. Landelijke branche- en beroepsorganisaties, VWS, Zorgverzekeraars Nederland, VZVZ en Nictiz werken in Met spoed beschikbaar samen om de digitale gegevensuitwisseling in de spoedzorgketen te realiseren.

2. Wegiz verplicht een aantal specifieke elektronische gegevensuitwisselingen tussen zorgverleners. Alle relevante informatie voor de behandeling van patiënten kan dan sneller en foutloos worden uitgewisseld tussen zorgverleners onderling en tussen zorgverlener en patiënt. Lagere wetgeving bepaalt welke bouwstenen moeten worden gebruikt voor eenheid van taal en eenheid van techniek. Nictiz zorgt met haar informatiestandaarden en zibs voor de eenheid van techniek en SNOMED voor de eenheid van taal.

Organisatie, toegevoegde waarde en werkveld

Drie zaken speelden voor Leonique Niessen een belangrijke rol om na haar interim-periode in vaste dienst te treden: de organisatie zelf, het feit dat zij iets kan (blijven) bijdragen aan de opgave van Nictiz en het werkveld. "Bij Nictiz werken intrinsiek gedreven mensen met veel kennis over digitale informatie-uitwisseling in de zorg, mensen die zich echt verantwoordelijk voelen voor wat ze doen. Dat was de laatste jaren niet altijd zichtbaar voor de buitenwereld. En ik ben een bestuurder die verbindt."

Niessen heeft als doel om die buitenwereld binnen te brengen en te verbinden met de mensen en hun expertise binnen Nictiz. Zo zet de organisatie bewuster haar expertise op een waardevolle manier in. "De opgave van Nictiz (en het gehele zorgveld) is bovendien groot en complex en dat kan geen enkele partij alleen. Ook hier kan ik verbinden en heb ik toegevoegde waarde."

Dan het werkveld. De digitalisering in de zorg is maatschappelijk relevant en inspireert de nieuwe directeur-bestuurder. "Netwerkzorg kan niet zonder digitalisering, zeer actueel dus. Ook de Covid-vaccinaties zijn een mooi voorbeeld. Registratie en uitwisseling van gegevens zijn belangrijk. Daarvoor worden nu tijdelijke oplossingen bedacht. Tegelijk werken wij met het oog op de toekomst aan de zib (zorginformatiebouwsteen) 'Vaccinatie'. Dat maakt vaccinatiegegevens toegankelijk, vindbaar en herbruikbaar voor professional en burger. Een maatschappelijke opdracht voor de langere termijn."

Leonique Niessen vervult nog een aantal toezichthoudende functies in de zorgsector. Tussen 2010 en 2018 was zij directeur van Santeon, de nationale ziekenhuisgroep van zeven topklinische ziekenhuizen. In 2018 was Niessen zakelijk bestuurder van het Institute for Positive Health.